

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΗ
τα πάντα για τον μαθητή

Μάθημα, Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία

Β' γυμνασίου

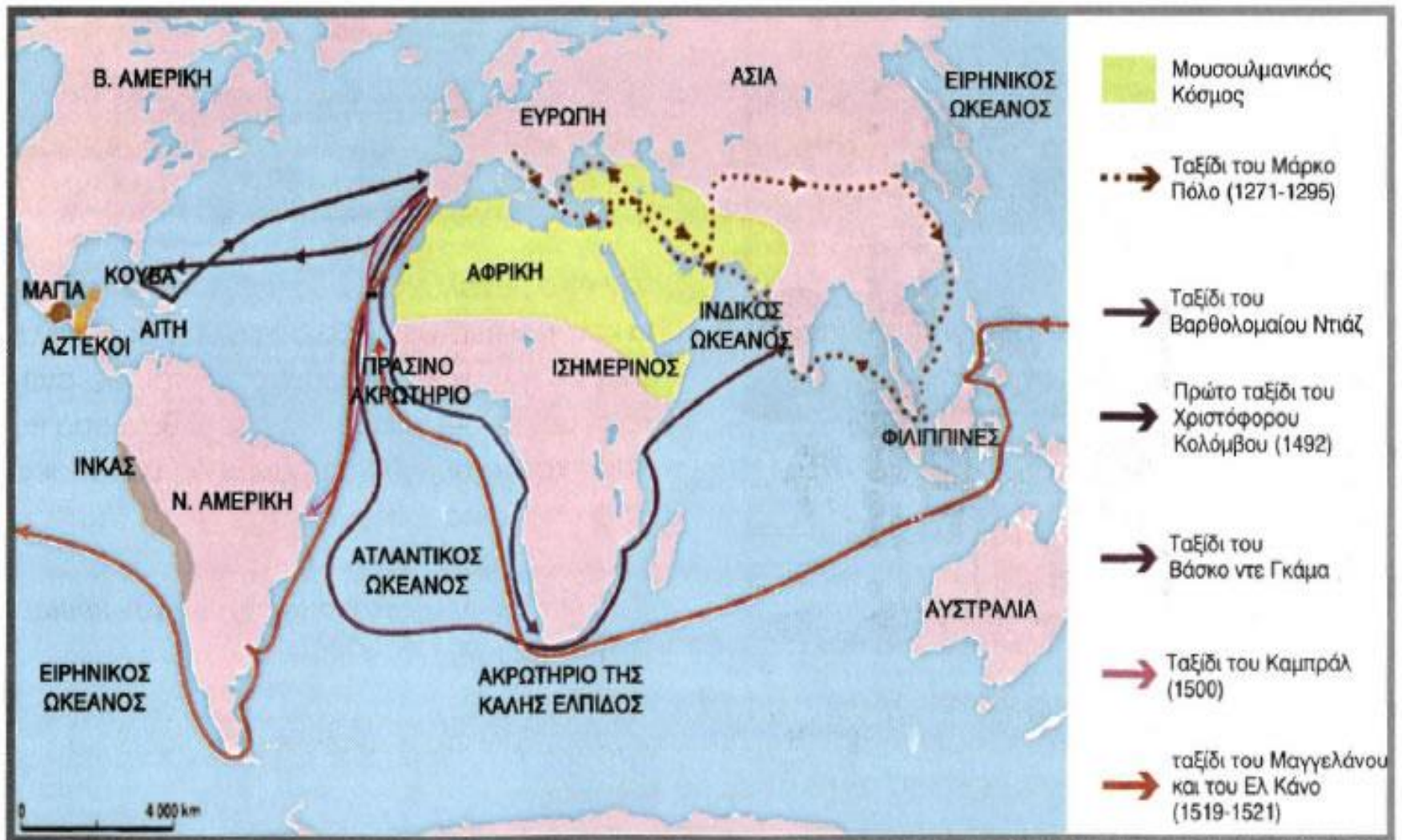
Τι είναι Αναγέννηση και Ανθρωπισμός;

Τα Γράμματα και οι Επιστήμες

Η Τέχνη της Αναγέννησης

Βασικά στοιχεία του μαθήματος

- Χαρακτηριστικά, αντιλήψεις και αποτελέσματα της Αναγέννησης
- Αντιλήψεις και εκπρόσωποι του κινήματος του Ανθρωπισμού
- Οικουμενικός άνθρωπος
- Η συμβολή των Ελλήνων λογίων στις ανθρωπιστικές σπουδές

Η αρχή όλων των κινήσεων

Τι είναι η Αναγέννηση;

- Την ίδια εποχή με τις Ανακαλύψεις αλλά σε μεγαλύτερη χρονικά έκταση, (15^{ος}, 16^{ος} αι.)
- εκδηλώνεται στον ευρωπαϊκό χώρο
- ένα **καλλιτεχνικό και πνευματικό ταυτόχρονα κίνημα**, η Αναγέννηση.
- Στην προετοιμασία του κινήματος αυτού μεγάλη ήταν η **συμβολή των Σταυροφοριών**
- και της νέας τάξης που διαμορφώνεται, της **αστικής**.

Κύριο χαρακτηριστικό της Αναγέννησης

- **Η αναβίωση των αξιών της κλασικής αρχαιότητας** για τη θεμελίωση ενός καινούριου κόσμου.
- Οι αξίες αυτές είχαν μερικώς μόνο χρησιμοποιηθεί κατά τον Μεσαίωνα

Σε αντίθεση με το Μεσαίωνα, ο ίδιος ο **άνθρωπος** γίνεται το επίκεντρο της παρατήρησης και του ενδιαφέροντος των λογίων, των σοφών και των καλλιτεχνών.

αποκτούν τη δική τους θέση στη ζωή του ανθρώπου
και διαμορφώνουν → μια νέα αντίληψη για τη ζωή.

Συνεπώς: Αναγέννηση

- ❖ Κατά τον 15^ο αιώνα εκδηλώθηκε στην Ευρώπη η Αναγέννηση, ένα ρεύμα/ κίνημα πνευματικών και καλλιτεχνικών ιδεών.
- ❖ Στην ανάπτυξή του συνέβαλαν οι σταυροφορίες και η αστική τάξη:
- ❖ δύο παράγοντες που διαμόρφωσαν και καθόρισαν τα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα της περιόδου.

Χαρακτήρας Αναγέννησης

- Βασικό χαρακτηριστικό της Αναγέννησης ήταν η αναβίωση των αξιών της κλασικής αρχαιότητας.
- Νέες αντιλήψεις στο πλαίσιο της Αναγέννησης:
η απομάκρυνση από τις παραδοσιακές αξίες, ιδέες της φροντίδας για τη σωτηρία της ψυχής και τη ματαιότητα της ζωής.

Η Αναγέννηση

- ✓ Στήριξε με τις αντιλήψεις της την κριτική σκέψη, την επιστήμη και την πρόοδο.
- ✓ Επίκεντρο του ενδιαφέροντος ο άνθρωπος ως πνευματική ύπαρξη
- ✓ με κριτική σκέψη,
- ✓ ενδιαφέρον για την επίγεια ζωή και την ομορφιά .

ΧΩΡΟΣ – ΕΣΤΙΕΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ

Κοιτίδα των πολιτιστικών αυτών εξελίξεων είναι οι ακμαίες οικονομικά πόλεις της Ιταλίας:

α. Η Φλωρεντία

β. Η Ρώμη

γ. Η Βενετία

δ. Το Μιλάνο

▲ Εντοπίστε στο χάρτη τις πρώτες εστίες της Αναγέννησης.

Στις πόλεις αυτές οι πνευματικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες ενθαρρύνονται από διάσημους **μαικήνες** της εποχής, όπως:

α. Οι ηγεμόνες της Φλωρεντίας **Μέδικοι**

β. Οι ηγεμόνες του Μιλάνου **Σφόρτσα**

γ. Ο πάπας **Ιούλιος Β΄**

Μαικήνας:

Ηγεμόνας ή εύπορος αστός που ενισχύει οικονομικά τον πολιτισμό και την τέχνη.

Κοιτίδα της Αναγέννησης

- ✓ Εμπορικές πόλεις **της Ιταλίας**
- ✓ Άρχοντες της εποχής, με πλούτο και πνευματική καλλιέργεια,
- ✓ ενθάρρυναν τις πνευματικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες
- ✓ σε όλες τις Τέχνες.

Οικονομικές πόλεις

Κοιτίδα των πολιτιστικών αυτών εξελίξεων είναι οι ακμαίες οικονομικά πόλεις της Ιταλίας, όπως

- η Φλωρεντία,
- η Ρώμη,
- η Βενετία και
- το Μιλάνο.

Νέα εικόνα του κόσμου

Ο άνθρωπος :

- ✓ **διευρύνει το πλαίσιο δράσης του** και διαμορφώνει μία διαφορετική αντίληψη για τον κόσμο
- ✓ **στηρίζεται πλέον στην κριτική σκέψη, στην εξέλιξη, στις επιστήμες και στην ιδέα της προόδου**
- ✓ **γίνεται το επίκεντρο της παρατήρησης** και του ενδιαφέροντος λογίων, σοφών, καλλιτεχνών.

Ο άνθρωπος της Αναγέννησης στη προσπάθειά του να εκφράσει τις **νέες αξίες** στράφηκε
➔ προς τον **ελληνορωμαϊκό Πολιτισμό** προκειμένου να αντλήσει τον αναγκαίο
πνευματικό εξοπλισμό.

Έτσι, άρχισε :

να μελετά,

να
μεταφράζει,

να σχολιάζει
συστηματικά

τους αρχαίους συγγραφείς.

Η στροφή αυτή προς τη
βαθύτερη γνώση της
αρχαιότητας ονομάστηκε
ανθρωπισμός.

Ο Ανθρωπισμός

Ο άνθρωπος στην περίοδο της Αναγέννησης στράφηκε **στον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό** για να εκφράσει τις νέες αξίες:

- ✓ το σώμα,
- ✓ η επίγεια ζωή και
- ✓ η ομορφιά διαμορφώνουν τη νέα αντίληψη για τη ζωή.
- **Η στροφή προς τη βαθύτερη γνώση της αρχαιότητας** έγινε με τη μελέτη των αρχαίων συγγραφέων.

Οι Ανθρωπιστές

- Διέδωσαν τις ιδέες τους στην Ευρώπη.
- Δημιούργησαν την Πολιτεία των Γραμμάτων.
- Άσκησαν κριτική στις μεσαιωνικές αντιλήψεις.
- Εκτίμησαν τις εθνικές γλώσσες.
- Ήταν βαθιά θρησκευόμενοι.
- Χρησιμοποίησαν τη λατινική γλώσσα.

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΒΙΒΛΙΑ	ΟΡΑΜΑ
Έρασμος (1467-1536) ➔ ο πρίγκιπας της Πολιτείας των Γραμμάτων ➔ και κορυφαίος Ελληνιστής,	Μωρίας Εγκώμιον (1509)	❶ σατιρίζει επικριτικά τις καταχρήσεις της Εκκλησίας, ❷ μάχεται υπέρ μιας ειρηνικής Ευρώπης ❸ αποδίδει εξαιρετική σημασία στην παιδεία.
Φρανσουά Ραμπελαί (1483-1553)	Πανταγκρουέλ (1532)	
Τόμας Μορ (1478-1535)	Ουτοπία (1516)	☞ οραματίζεται μια ιδανική πολιτεία , όπου θα βασιλεύουν η ειρήνη , η ισότητα και η ανεκτικότητα

Εκπρόσωποι της Πολιτείας

- ✓ **Ο Έρασμος**, κορυφαίος ελληνιστής, σατίρισε τις καταχρήσεις της Εκκλησίας και ανέδειξε τη σημασία της παιδείας.
- ✓ Ο Φρανσουά **Ραμπελαί** και
- ✓ Ο Τόμας **Μορ** οραματίστηκαν την **Ιδανική Πολιτεία**, «βασίλειο ειρήνης, ανεκτικότητας και ισότητας.»
- ✓ **Πίστευαν στον οικουμενικό άνθρωπο:** με πολυδιάστατη προσωπικότητα καθορίζει ο ίδιος την τύχη του.

Έρασμος

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ (homo univorsalis)

Επιδίδεται: σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας

Σκοπός: να αποκτήσει μια πολυδιάστατη προσωπικότητα με πνευματικά, ψυχικά και σωματικά χαρίσματα.

Καθορίζει: ο ίδιος με τη γνώση και τον προσωπικό του αγώνα το πεπρωμένο του. Έρασμος: «σε κανέναν δεν υποχωρώ».

Αγωγή: Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι μέθοδοι διδασκαλίας κατέχουν δεσπόζουσα θέση.

Προγράμματα
Σπουδών

Ιδρύονται πολλά νέα σχολεία, κολέγια και πανεπιστήμια →
συμβάλλουν στη διάδοση των **νέων ιδεών**.

διευρύνονται, σε σχέση με τα μεσαιωνικά, περιλαμβάνοντας ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων → ώστε οι μαθητές να αποκτούν συνολική μόρφωση.

Οικουμενικός άνθρωπος

Οι ανθρωπιστές πιστεύουν ότι:

- ✓ ο άνθρωπος πρέπει να επιδίδεται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης
- ✓ για να αποκτήσει μια πολυδιάστατη προσωπικότητα με πνευματικά, ψυχικά και σωματικά χαρίσματα.
- Στόχος τους η διαμόρφωση (με την κατάλληλη αγωγή) ενός νέου τύπου ανθρώπου: **του οικουμενικού (homo universalis) → καθορίζει ο ίδιος το πεπρωμένο του.**

- Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα
- οι μέθοδοι διδασκαλίας κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην αγωγή που οραματίζονται οι ανθρωπιστές.
- **Ιδρύονται πολλά νέα σχολεία, κολέγια και πανεπιστήμια**
- Τα προγράμματα σπουδών διευρύνονται
- περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων
- **οι μαθητές αποκτούν συνολική μόρφωση.**

Ἑλληνες λόγιοι

- ✓ Βοήθησαν στη διάδοση των ανθρωπιστικῶν σπουδῶν στη Δύση με τη συλλογή και την έκδοση αρχαίων ελληνικῶν κειμένων.
- Ξεχώρισαν:
 - ✓ ο φιλόσοφος **Γεώργιος Πλήθων** στον Μυστρά και
 - ✓ ο επίσκοπος Νικαίας **Βησσαρίων** (από την Τραπεζούντα).

Οι Έλληνες λόγιοι στη Δύση πριν (συνδέεται με τη δραματική προσπάθεια του Βυζαντίου να αποκρούσει τον οθωμανικό κίνδυνο) και μετά την Άλωση (1453):

- ✓ Ενίσχυσαν τις ανθρωπιστικές σπουδές
- ✓ Πρόβαλαν τα ελληνικά γράμματα → με διδακτικό και εκδοτικό έργο
- ✓ Ενίσχυσαν το ενδιαφέρον :
 1. για την έκδοση αρχαίων ελληνικών κειμένων
 2. για τη συλλογή αρχαίων χειρογράφων

Οι κυριότεροι:

- 1) **Γεώργιος Γεμιστός ή Πλήθων** (1355-1456) → έδρασε στο Μυστρά
- 2) **Βησσαρίων, επίσκοπος Νικαίας** (1403-1472) από την Τραπεζούντα του Πόντου.

◀ Ο ανθρωπιστής Γκιγιώμ Φισέ προσφέρει ρητορικό σύγγραμμα στο **Βησσαρίωνα**.
Βενετία, Μαρκιανή Βιβλιοθήκη.

Συμπερασματικά

Η Αναγέννηση και ο Ανθρωπισμός: επεκτάθηκαν σε όλη την Ευρώπη με την

εφεύρεση της τυπογραφίας:

- ✓ από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο
- ✓ **το 1450**
- ✓ στη Γερμανία
- ✓ Γρήγορη διάδοσή της στη δυτική Ευρώπη.
- ✓ Χρησιμοποίησε κινητά, αποσπώμενα μεταλλικά στοιχεία γραμμάτων για την εκτύπωση των βιβλίων
- ✓ 35.000 τίτλοι βιβλίων εκδόθηκαν στο διάστημα μέχρι το 1500

Η εφεύρεση της τυπογραφίας → το κοσμοϊστορικό αυτό γεγονός επέδρασε αποφασιστικά στη διάδοση της ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ και του ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ.

Γύρω στο 1450, ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος (Μαγεντία Γερμανίας) χρησιμοποίησε → κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων.

- Η ανακάλυψη διαδόθηκε με μεγάλη ταχύτητα. Το 1500 λειτουργούσαν τυπογραφεία σε 236 πόλεις της Ευρώπης και είχαν ήδη εκδοθεί 30-35 χιλιάδες τίτλοι βιβλίων.

Αν και τα τυπωμένα πλέον βιβλία ήταν **φθηνότερα** και λιγότερο **ογκώδη** σε σχέση με τα μεσαιωνικά, μόνο **οι άνθρωποι των πόλεων** → κοινωνοί της γνώσης.

- Ο περισσότερος κόσμος ήταν **αναλφάβητος** και **αμέτοχος** στις εξελίξεις. Ωστόσο, η αρχή έγινε → οι άνθρωποι ολοένα προσπαθούσαν για βελτίωση της θέσης τους στην κοινωνία.

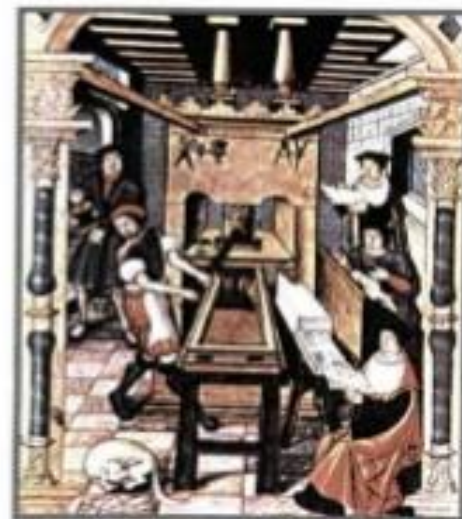
Αποτέλεσμα:

- Τα βιβλία είναι πλέον πιο φθηνά,
- Οι αναγνώστες όμως είναι λίγοι, κυρίως κάτοικοι πόλεων.
- Οι περισσότεροι παρέμεναν αναλφάβητοι.
- Ωστόσο, η αρχή έγινε και
- οι άνθρωποι ολοένα προσπαθούσαν για τη βελτίωση της θέσης τους στην κοινωνία.

▲ Ανδριάντας του Γουτεμβέργιου

► Τυπογραφείο.
Μικρογραφία εποχής.
Παρίσι, Εθνική Βιβλιοθήκη.

◀ Το πρώτο βιβλίο
που τυπώθηκε
ήταν η Βίβλος στο
τυπογραφείο τον
Γουτεμβέργιου.
Στην εικόνα, μια
από τις σελίδες της,
Παρίσι, Εθνική
Βιβλιοθήκη.

UNOCCUPIED LONGTOWNSHIP.

[illegible]

ΒΑΛΛΩΣ Κ. ΘΩΜΑΡΟΥ ΠΛΗΚΑΤΕ.

Abstract—The population is increasing rapidly. In the United States,

1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997-1998 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The second part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997-1998 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries. The third part of the paper is devoted to a review of the literature on the effects of the 1997-1998 Asian financial crisis on the economies of the Asian countries.

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

...the ...
...the ...
...the ...
...the ...
...the ...

WONGS THE A OMHOYOUTSUC-

En 1998, el 90 por ciento de los estudiantes de la escuela de medicina de la Universidad de California en Los Angeles (UCLA) se graduaron con un título de "médico generalista", un título que se otorga a los médicos que se especializan en el diagnóstico y tratamiento de una amplia gama de enfermedades. Sin embargo, en 2000, el 95 por ciento de los estudiantes de la escuela de medicina de la UCLA se graduaron con un título de "especialista", un título que se otorga a los médicos que se especializan en un área específica de la medicina, como la cardiología o la oncología.

ΟΛΥΚΕΙΑΣ Α ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

[illegible][illegible][illegible]

◀ Στην εικόνα αριστερά η πρώτη σελίδα από την αρχή της «**Ιλιάδας**» και στη δεξιά η πρώτη σελίδα από την «**Οδύσσεια**». Και τα δυο βιβλία εκδόθηκαν το **1488** στη **Βενετία**.

Ανάθεση Εργασίας

1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των όρων:

- α. Αναγέννηση,
- β. Ανθρωπισμός και
- γ. Οικουμενικός Άνθρωπος

2. Ποια η συμβολή των Ελλήνων λογίων στις ανθρωπιστικές σπουδές;